

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8,-, ZA DIJAKE KRON 6,-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10,-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13,-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 28. JANUARJA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 22.

Naši častniki na inspekcijskem potovanju v Karpatih napadeni od volkov.

Borojevič. ☉ Povelje generalnega štaba. ☉ Ruska četa se vda. ☉ Na sprednji straži v Karpatih. ☉ Kako si vojaki pomagajo. ☉ V nemškem strelnem jarku. ☉ Poizvedovalni zrakoplov. ☉ Novi bojni pripomočki. ☉ Izdelovanje streliva. ☉ Padli junaki. ☉

Oddelek naših čet v Karpatih prejema ukaz štaba. Prijahal je pobočnik od štaba in prinesel poveljniku čete nov ukaz.

Slab sin.

Spisal Alphonse Daudet.

Kovač Lori iz majhne vasi v Elzasu je bil oni večer zelo nezadovoljen.

Navadno se je vsedel, kakor hitro je ugasnil ogenj v kovačnici in je zašlo solnce, na klop pred svojimi vrati, da bi svoji zdravi utrujenosti, katero povzroča napor pri delu in dnevna vročina, privoščil potrební počitek, in preden je poslal vajece domov, je izpil z njimi še nekaj dolgih požirkov svežega piva ter opazoval delavce, ki so prihajali iz tovarn.

Oni večer pa je ostal vrli mož v svoji kovačnici, dokler se ni vsedla družina k mizi; in še tedaj je prišel le nerad. Stara Lori si je mislila pri pogledu na svojega moža:

»Kaj se mu je zgodilo? Najbrže je dobil od polka kako slabo poročilo, ki mi ga ne mara zaupati. Mogoče je moj najstarejši bolan.«

A ni si upala vprašati ga in se je le trudila, pomiriti tri plavolase dečke, ki so med smehom jedli izvrstno salato.

Končno je sunil kovač svoj krožnik jezno v stran:

»Oh! Lumpje! Kanalje!«

»Koga misliš vendar?«

Razjezil se je:

»Koga mislim? Pet ali šest paglavcev, ki že od danes zjutraj postavajo po mestu v francoski vojaški obleki, roko v roki z Bavarci... To so zopet taki, katerim... kako bi rekel... katerim ni narodnost nič mar... In vsak dan vidim, kako se vračajo taki nepravni Elzačani!«

Mati jih je poskusila zagovarjati.

»Kaj hočeš, moj ubogi stari! Vse krivde tudi ne nosijo ti fantje... Algirija, kamor jih pošiljajo, je tako daleč... Toži se jim po domu, in skušnjava, vrniti se, nič več biti vojak, je prevelika.«

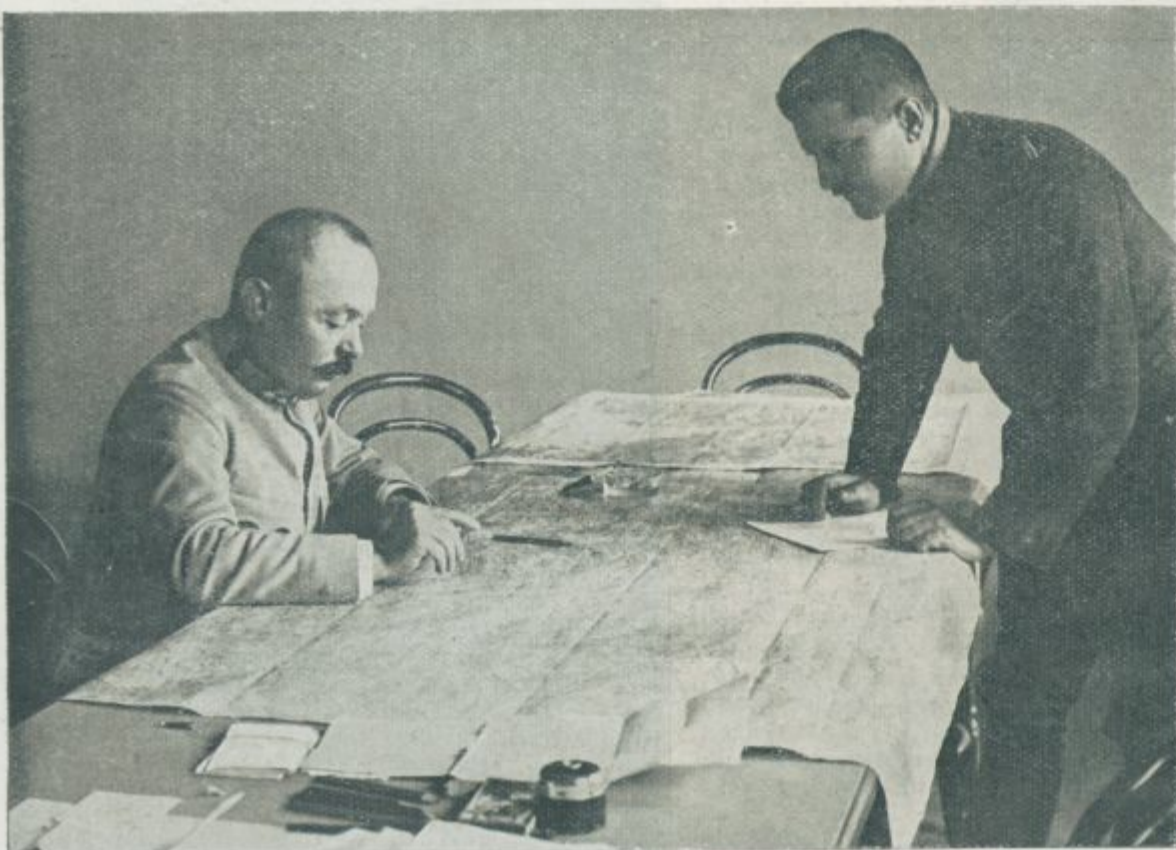
Lori je udaril s pestjo ob mizo.

»Molči, mati... Ve ženske tega ne razumete. Ker živite vedno le pri otrocih, postanete otroče tudi ve. Povem ti, taki otroci so lumpje, izdajice, bojazljivci, in če bi bil naš Ivan zmožen take nesramnosti, bi mu, kakor gotovo mi je ime Juri Lori in kakor gotovo sem služil sedem let pri francoskih lovcih, s svojo sabljo predrl telo.«

In s strašnim pogledom je pokazal kovač na svojo dolgo sabljo, ki je visela na steni nad sinovo sliko, ki je bila

Ruska četa se vda. Manjša ruska četa je spoznala, da je nadaljnji odpor nemogoč, ker je obkoljena. Na poziv našega poveljnika odložo častniki in moštvo orožje ter dvignejo roke. Potem pojdejo kot ujetniki v avstrijski tabor.

General Svetozar Borojević pl. Bojina s svojim pobočnikom v glavnem stanu na severnem bojišču. Pred poveljnikom so razgrnjeni zemljevidi obširnega bojišča. On misli in dela načrte za celo svojo armado. Ko je načrt gotov, prične delovati vojni telegraf in telefon in čete se gibljejo po njegovi volji.

Na sprednji straži v Karpatih.

izgotovljna v Afriki. A ko je videl pošteni, zarjaveli Elzačanov obraz, čigar žive barve so v solnčni luči stopile še bolj v ospredje, se je nenadoma pomiril in zasmejal: »Popolnoma po nepotrebnem sem se vznemiril... Kakor bi mogel misliti naš Ivan na kaj takega, postati kot Prus, on, ki je med vojsko poslal toliko Prusov na oni svet...«

Ta misel ga je zopet spravila v dobro voljo, vesel je použil večerjo in odšel takoj v gostilno, da izprazni nekaj vrčkov.

Sedaj je bila stara Lori sama. Spravila je svoje tri plavolase otroke, ki so še cvrčali v sosednji sobi, kakor mladiči, ki še niso zaspali, v posteljo, vzela v roke delo in se vsedla pred vrata, ki vodijo na vrt. Od časa do časa je vzdihnila in mislila sama pri sebi:

»Da, priznam... Bojazljivci so, izdajice... a vendar... njihove matere so le srečne, ko jih zopet vidijo.«

Spomnila se je, kako je njen sin, preden je stopil v armado, ob ravno tej uri oskrboval mali vrt. Videla je vodnjak, pri katerem je polnil posode; videla ga je v jopici, z dolgimi lasmi, katere so mu odstrigli, preden je odšel med zuave.

Nenadoma je zatrepetala. Mala vratca, ki vodijo na polje, so se odprla. Psi niso lajali, in vendar se plazi prišlec ob zidu med čebelnjaki.

»Dober dan, mati!«

Njen Ivan stoji pred njo, ves zane-marjen v svoji uniformi, osramočen, zmešan, tih.

Nesrečnež je prišel z drugimi vred domov in se je plazil že eno uro okoli hiše in čakal, da bi oče odšel.

Rada bi ga zmerjala, a ni imela poguma. Saj ga že tako dolgo ni videla, tako dolgo ne objela! Podal ji je toliko dobrih razlogov, da je hrepenel po domovini, po kovačnici, po svojcih; disciplina je postala še strožja in tovariši so ga imenovali le »Prusa«, ker je iz Elzasa doma. Vse, kar ji je povedal, mu je verovala. Med pogovorom sta stopila v sobo.

Otroci, zbudeni iz spanja, so pritekli bos, v srajci, da bi pozdravili velikega brata. Hoteli so mu dati jesti, a on ni bil lačen. Bil je le žejen in je pil v dolgih požirkih mrzlo vodo, dasi je spil prej v gostilni toliko belega vina in piva od jutra sem.

Na dvorišču se je nekdo oglasil. Kovač se je vrnil.

»Ivan, to je oče. Hitro se skrij, da dobim čas, govoriti z njim in mu razložiti...« in potisča ga za veliko peč, potem se trepetajočih rok vsede k šivanju. Po nesreči je ostala sinova čepica na mizi in to je prva reč, katero zapazi kovač pri vstopu. Mati v zadregi prebledi... Njemu je takoj vse jasno.

»Ivan je tu!« zakliče s strašnim glasom, vzame z blazno kretnjo sabljo s stene, skoči k peči, za katero se je skrnil sin. Ta se je naslonil na zid, da ne bi padel, ves blede od strahu. Mati stopi med oba.

»Lori, Lori, ne ubij ga! Jaz sama sem mu pisala, naj se vrne, ker ga rabiš v kovačnici...«

Kako si vojaki pomagajo. Iz škatljice za cigarete in drugih škatljic, v katerih so jim bili poslani od doma darovi, so si vojaki napravili pošne nabiralnice.

Prime ga za roke, ga objame, zdi-huje. Otroci zakričijo v temni čumnati, ko zaslišijo jezne, neznane glasove.

Kovač utihne in pogleda ženo:

»Ti si mu torej velela priti!« ji reče.

»Dobro, jutri bom videl, kaj je treba storiti.«

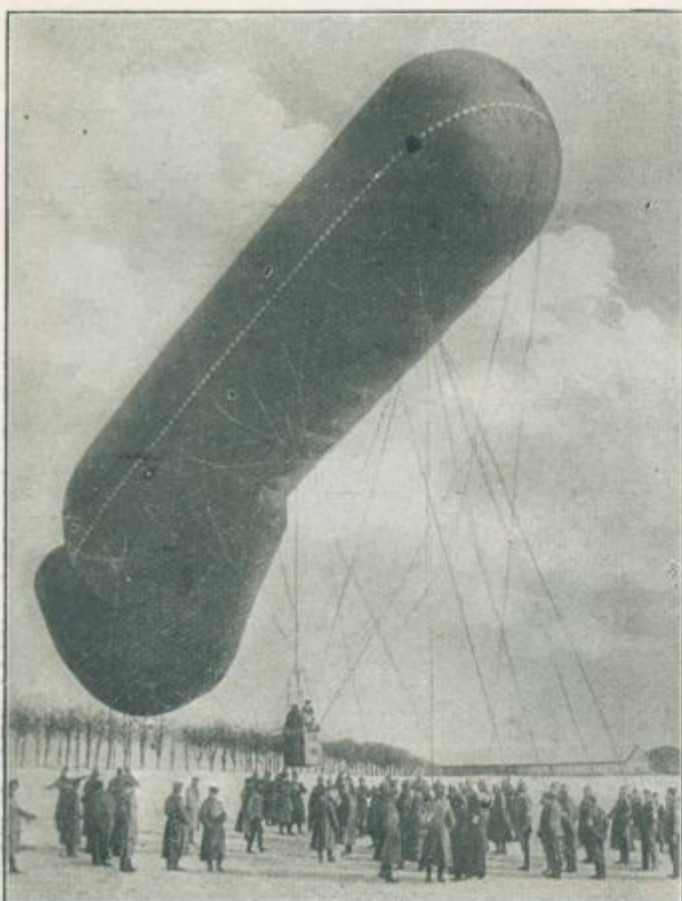
Drugo jutro je Ivan zapazil, ko se je zbudil po težkem spanju, polnem mučnih sanj, da je v sobici, kjer je spal kot otrok. Skozi mala okenca je pošiljalo vroče, visoko stoječe solnce svoje žarke. Spodaj so udarjala kladiva na nakovala. Mati je stala ob njegovem vzglavju, celo noč se ni umaknila od njega, tako zelo se je bala možev jeze. Tudi stari ni šel spat. Do jutra je hodil po sobi gorindol, jokajoč, zdihujoč, odpirajoč in zapirajoč omare, in sedaj je stopil resen v sinovo sobo, opravljen za potovanje, s širokim klobukom in gorsko palico. Stopil je k postelji: »Halo... vstani!«

Sin, nekoliko zmešan, seže po uniformi.

»Ne...« reče oče resno.

V nemškem strelnem jarku. Zgoraj se vidijo okenca, skozi katera mora vojak streljati, ne da bi dvignil glavo iz zakopa.

Poizvedovalni zrakoplov na severnem bojišču. Slika nam kaže, kako se dva častnika dvigata v košu, ki visi pod zrakoplovom, v zrak, da določita postojanke sovražnih čet.

In mati opomni boječe: »Ljubi mož, saj nima druge obleke.«

»Daj mu mojo... jaz je ne rabim več.«

Ko se sin oblači, spravi Lori skrbno uniformo, kratko jopico in široke, rdeče hlače skupaj in napravi zavoj...

»Pojdimo sedaj dol,« pravi nato in vsi trije gredo tiho v kovačnico.

Vse je bilo pri delu. Ko je zopet videl veliko, prostorno kovačnico, na katero je zunaj tolikokrat mislil, se je spomnil sin na svoje detinstvo in kako se je

igral v črnem prahu. Nekaj nežnega je objelo njegovo srce, rad bi si bil izprosil očetovo odpuščanje, a kadarkoli je odprl oči, vselej ga je zadel neusmiljen pogled.

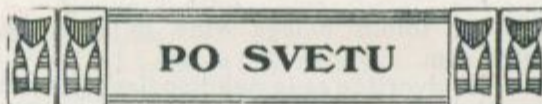
Končno se je kovač odločil:

»Fant,« je rekel, »tu je nakovalo, tu orodje... vse je tvoje... in vse to zraven!« je pristavil in pokazal na mali vrt, ki je ležal zadaj, kopač se v solčnih žarkih, dobro obiskan od čebel... »Panji, vinograd, hiša, vse je tvoje... Ker si žrtvoval čast zaradi teh reči, jih vsaj ohrani... Ti si tukaj gospod... jaz grem proč... Ti si dolžan Francoski pet let; jaz jih bom zate plačal.«

»Lori, Lori, kam greš?« je zaklicala uboga žena.

»Oče!« je prosiče zaklical sin. A kovača že ni bilo, šel je hitrih korakov dalje in ni se okrenil...

Potem je prostovoljno vstopil v tretji polk, star 55 let.

Svetovna vojska.

Šele z novim letom je na vseh bojiščih pritisnila tudi zima. Medtem ko je prej boj zastal, ker so bila pota blatna

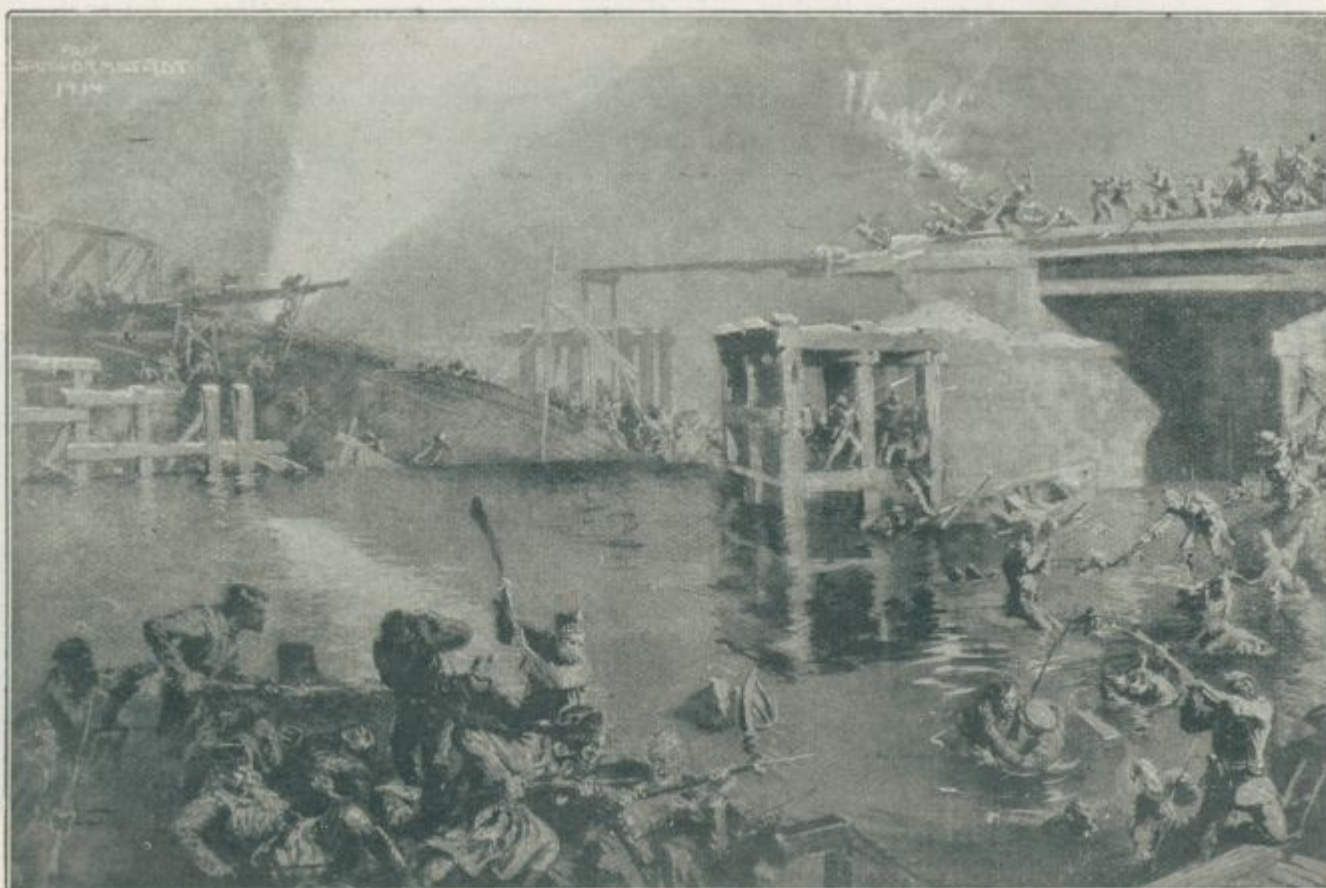

Novi bojni pripomočki. Nemci se v boju s Francozi često poslužujejo nočne teme, ko napadajo utrjene sovražne postojanke; zato so Francozi izdelali ognjene bombe, ki ob eksploziji z močno lučjo razsvetlijo bojišče. Slika predstavlja naskok Nemcev na francoske, z okopi in žicami utrjene postojanke ter eksplozijo ognjene bombe.

in razmočena, tako da topov in trenas skoro ni bilo mogoče naprej spraviti, in so reke bile izstopile iz strug, bo sedaj po zmrzlih trdih tleh prodiranje in prevažanje lažje. Obenem bo pa obramba težja, ker je v snegu in ledu le težko kopati strelne jarke. Zdravstvo se bo na bojiščih zboljšalo — kužne bolezni se bodo lažje zatrle, trpeti pa bodo imeli vojaki v mrazu in snežnih zamekih prav toliko, kakor prej v vlagi in moči, če ne več.

Za nas najznamenitejši dogodek tega meseca se ni izvršil na bojišču, temuč doma. Ko so velike bitke počivale, se je dogodila velika izprememba v naši diplomatični službi — dose-danji zunanji minister grof Berhtold je bil odpuščen in njegovo mesto je prevzel baron Burian, prijatelj ogrskega ministrskega predsednika grofa Tise.

V zahodni Galiciji še vedno ni prišlo do večjih, odločilnih spopadov, vendar pa so topovi pridno na delu. To je uvod in začetek kasnejših velikih bitk. Ob reki Nidi in Dunajcu stoje naše slavne baterije kalibra 30,5 cm in sipajo ogenj na sovražnikove postojanke. Podpirajo jih težki oblegovalni topovi, ki so jih pripeljali iz bližnje trdnjave Krakova. Seveda ne smemo pričakovati, da nam izvojujejo topovi odločilen uspeh; počakati bo še treba, da se razvijejo boji infante-

Borbe v flandrijskih močvirjih. Boji med Nemci in Angleži na umetno poplavljenih poljanah zahodne Belgije.

Nadvojvoda Evgen,
višji poveljnik naše balkanske armade.

Linijski pomorski poročnik Egon Lerch je prejel zaradi hrabrega vodstva Nj. V. podmorskega čolna U XII. viteški križec Leopoldovega reda. Kakor znano, se je vrli posadki našega podmorskega čolna U XII. posrečilo uničiti francosko admiralsko ladjo „Courbet“. Glavna zasluga pri tem junaškem podjetju gre poveljniku čolna Egonu Lerchu. Še je Tegetthoffov duh v naši mornarici!

rije. — V Bukovini se je naši ondotni majhni armadi posrečilo odbiti ruski napad; Rusi so imeli pri tem velike izgube. — V Karpatih Rusi ne napredujejo več, marveč so se morali celo nekoliko umakniti.

Tudi na Rusko-Poljskem počivajo veliki boji. Na zahodnem bojišču so Nemci dosegli znatnejši uspeh pri francoskem mestu Suasonu, splošno se pa položaj tudi tam ni izpremenil.

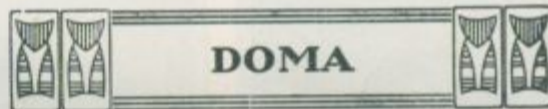
Italija.

Zadnje čase se je pozornost Evrope splošno bila obrnila na Italijo. Domnevalo se je, da poseže naša zvezna država v vojsko, in črnogledi so že vedeli, da se to zgodi proti Avstriji in Nemčiji. Ta strah ni bil upravičen. V zgornji Italiji so sicer razpredli kričavi hujskači in podkupljeni časopisi agitacijo za vojsko proti Avstriji in Nemčiji, pa srednja in spodnja Italija ni bila vojski nič kaj naklonjena. Odločilnega pomena je bilo tudi, da je sv. oče zelo odločno nastopil proti vojnim hujskačem ter zagrozil katoliškim listom s kaznijo, če ne nehajo zagovarjati vojske; kardinal Gaspari je rabil še trše besede, ko se je izrazil, da bi bila vojska, ki bi jo sedaj Italija brez povoda in le iz koristolovstva začela, krivična in zločinska.

Znatno je pripomogel k temu, da se je javno mnenje v Italiji pomirilo in da se je laška pozornost obrnila drugam, veliki potres, ki je zadel srednjo Italijo. Škoda, ki jo je potres povzročil, je velikanska. Sodi se, da je samo do 40.000 človeških žrtev; mnogo mest je bilo močno poškodovanih, nekaj popolnoma porušeni, trpel je tudi Rim. Škoda te nesreče presega škodo, ki jo je povzročil veliki potres v Mesini. Kljub temu je italijanska vlada odklonila vsako podporo tujih držav, bojujočih se in nevtralnih, ker neče izpostavljati svoje nevtralnosti sumničnem.

Feldmaršalajtnant pl. Sarkotić, ki je bil po upokojitvi generala Potioreka imenovan za dež. šefa Bosne in Hercegovine.

DOMA

Četovodja Jožef Pavlin

se je rodil v Naklem pri Kranju 6. marca 1875. Vstopil je kot podobarski učenec v delavnico podobarja Janeza Vurnika v Radoljici. Nato je bil nekaj časa pomočnik pri Vurniku, potem pa je bil dve leti na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli, kjer je dovršil III. in IV. letnik.

Kot vojak je bil skoro tri leta rezbar in vodja polkovne šole v Oseku, za kar je postal četovodja. L. 1900. spomladi je potoval po Italiji, jeseni pa je šel na dunajsko akademijo, kjer je en semester

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zaccone. — Prevel Josip Medic.
(Dalje.)

»Kaj hočeš?« je vprašal Everard in je dvignil glavo, poln novega upanja.

»Imam načrt, s pomočjo katerega se boš rešil te sitne Angležinje.«

»In brez zločina ... ne bo nam treba prelivati krvi?«

Skoro neopazen smehlaj je preletel Volkuljine ustnice.

»Zanesi se name,« je rekla, »in odgovori, če si zadovoljen, da storim, kar se mi zdi potrebno?«

»Pod temi pogoji sem zadovoljen.«

»Ta ženska se imenuje gospa Kuran in stanuje v hotelu Luvru?«

»Da.«

»Prav. Stvar bo še danes urejena.«

III. Blankina obljava.

Everard se je precej pomirjen poslovil od Volkulje ter se je napolnil na Blankino stanovanje. Ker je bila pot precej dolga, je v mestu najel kočijo, obljubil vozniku dobro napitnino in čez pol ure je bil pred lepo hišo, kjer je stanovala njegova hči.

Ko je stopal po stopnicah navzgor, je zaslišal, da ga nekdo kliče, in je obstal.

»Gospod, Vi greste gotovo h gospodični Blanki?« je dejal vratar.

»Da,« je odgovoril Everard.

»Gospodična Blanka ni doma; ko je odhajala, mi je naročila, naj Vas prosim, če pridete, da jo počakate.«

»Na njenem stanovanju?«

»Da. To-le je ključ.«

Everarda se je loteval čuden nemir.

»Ali je že dolgo tega, kar je odšla?«

»Vsaj tri ure so že minule,« je odgovoril vratar.

»In ni povedala, kam da gre?«

»Ni povedala, gospod.«

»Dajte mi ključ; počakal jo bom v njenem stanovanju.«

Everard je šel po stopnicah v drugo nadstropje, nestrpnost odklenil vrata in naglo pregledal stanovanje, kakor bi v sobah mogel najti odgovora na dvome, ki so ga mučili.

Bilo ga je strah. Prvikrat se je zgodilo, da je Blanka odšla tako, sama, in ne da bi povedala, zakaj odhaja in kam gre. V tem je bilo nekaj skrivnostnega. Bal se je kakšne nove nesreče ali — kar je še hujše — razkritja.

Vendar ga je pogled v Blankine sobe nekoliko pomiril. V tem krasnem gnezdecu, ki bi si ga Blanka v svojih najdrznejših domišljijah ne mogla zamisliti lepšega, je bilo vse v navadnem redu.

Sicer mu pa tudi ni bilo treba predolgo čakati; čez pol ure je zaslišal na stopnicah uren in lahen korak.

Everard se ni motil; srce mu je vztrepotalo v prsih, pohitel je k vratom in je že naslednji trenutek sprejel Blanko v svoje naročje.

Blanka je bila še vedno nežna in lepa. V obleki iz črne svile se je jasno razodevala vitkost njene dekliske postave; njene

Četovodja Jožef Pavlin (X)
s svojo četo pred odhodom na severno bojišče,
kjer je padel.

Črnomelj.
Igralke igre „Na Marijinem srcu“, ki se je priredila v korist božičnice
vojakom na bojnem polju.

Fot. I. F.

poslušal predavanja o anatomiji. V tem času je izvršil modele za kipe velikega oltarja na Brezjah.

L. 1902. je bil kratko dobo na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Bolcanu, potoval je po Tirolskem in Bavarskem in se je povrnil k Vurniku. Tu je izvršil večino kiparskih del v kamnu in lesu za cerkve na Bledu, Brezjah, Novi Štifti itd., nekaj portretov v marmorju, kip za spo-

menik (vodnjak) Josipine Hočevnar na trgu v Radoljici. Bil je v marsičem desna roka rajnega Vurnika.

Po smrti Vurnika l. 1911. je prevzel njegovo delavnico in si je s svojim solidnim delom kmalu pridobil ime. Izdelal je med drugim spomenik škofa Janeza Krizostoma Pogačarja v župni cerkvi na Breznici na Gorenjskem. Po načrtu prof. Peruzzija je izvršil nagrobni spomenik

pesnika Ant. Medveda v Kamniku. Zadnje spomlad je postavil v škofijski kapeli v Trstu marmornat oltar po načrtih arhitekta Ivana Vurnika. Prižnica in lepa ograja na koru na Brezjah je njegovo delo. Na lanski obrtni razstavi v Radoljici je imel precej predmetov, med drugimi kip sv. Jožefa za Tržič in več kipov za Grahovo. Nazadnje je imel v delu veliki oltar za romarsko cerkev na Za-

Četov. Andrej Šepec,
padel na severnem bojišču.

Karel Lihteneđer,
padel na severnem bojišču.

Ivan Poženel,
padel na severnem bojišču.

Franc Pravhar,
padel na severnem bojišču.

Nadporoč. Ivan Kordiš,
iz Loškega potoka, padel
na severnem bojišču.

lepe oči, polne otožnosti in žalosti, so se obrnile k očetu z izrazom neizrečne nežnosti.

»Čakali ste me!« je dejala in je odložila svoj klobuk. »Bala sem se, da boste nevoljni, če me ne najdete, in sem ukazala, naj Vam rečejo, da počakate.«

Everard ni odgovoril... Opazoval je Blanko in nemir se ga je iznova pollaščal.

Blanka je bila v žalobni obleki in zato so ji bila lica še bolj bleda nego navadno; na njih so se še poznali sledovi solz.

»Jokala si!« je vzkliknil oče ves začuden.

»Ah, saj ni nič!« je odgovorila Blanka in si je nehote zakrila lica.

»Odkod prihajaš vendar?«

»Nič Vam ne bom utajila.«

»In zakaj ne poveš precej?«

Blanka je prišla očeta za roke in ga posadila poleg sebe.

»Oče!« je rekla ljubeče in z ginjenostjo, pod katero se je skrivala globoka žalost. »Vprašate me, odkod prihajam, kajne?«

»Seveda. To sem hotel vedeti.«

»Povedala Vam bom, pa samo pod pogojem...«

»Pod kakšnim pogojem?«

»Da ne boste hudi!«

»Jaz da bi bil hud nate! Zakaj... kako bi mogel biti hud nate? Povej, govori, odkod prihajaš?«

»Prav. Ne zamerite mi — bila sem na pokopališču obsojencev!«

Med temi besedami si je zakrila obraz z rokami in tako ni mogla opaziti prestrašene izraza, ki se je naenkrat pojavil v črtah Everardovega obličja.

»Tam si bila!« je zajeceljal. »In kaj te je peljalo... kako si mogla na ta strašni kraj...?«

Blanka je dvignila glavo in njen pogled se je nenavadno ostro uprl v očeta.

»Zaobljubila sem se,« je odgovorila. »To dobro veste; želela sem, da greste tudi Vi z menoj. Bila bi srečna, če bi skupaj pomolila na grobu tega nesrečnega. Pa vedno, kadar sem Vas prosila, da me sprejmete tja, ste mi prošnjo odbili. Videla sem, kako Vam je zoprno, če silim, in sem šla sama.«

»O moj Bog!« je zamrmral Everard tiho.

»In sedaj, ko sem se vrnila,« je nadaljevala Blanka, »sedaj se mi zdi, da sem boljša in mirnejša in da Vas bolj ljubim.«

Everard ni vedel nič odgovoriti. Dušilo ga je skoro. Z vso močjo je stisnil Blanko na svoje srce, ki mu je bilo, kakor bi hotelo počiti.

»Pa kaj, da toliko misliš na nesrečnega, ki ga nisi poznala nisi?« je slednjič vzkliknil.

»Ah! Ne morem pozabiti,« je odgovorila Blanka, »da je ta človek nosil Vaše ime... In tudi... vest me je skoro spekla.«

»Tebe? Tebe peče vest, Blanka?«

»Da. Pred par dnevi ste mi govorili o nesrečni materi, ki je izgubila svojo hčer, in jaz sem odklonila Vaš predlog, ki ste mi ga stavili.«

»Saj ne bom več govoril o tem! To je končano... Motil sem se.«

»O ne, oče! To je bila dobra misel. Morda bi ga nam le posrečilo, da vrnemo s tem ubogi ženi življenje in izgubljeno srečo!«

plazu, dalje nekaj tabernakeljnov in več menz.

Bil je zelo nadarjen, zraven pa tudi silno priden in je veliko študiral. Bil je spreten risar in je narisal več portretov. Jeseni bi bil začel poučevati risanje na obrtni šoli v Radoljici. Domača cerkvena umetnost je mogla še mnogo pričakovati od njega.

Zanimal se je tudi za javno življenje. Bil je mestni svetovalec v Radoljici. Vsled svojega značaja je bil splošno priljubljen.

Na prvi dan mobilizacije je bil poklican k vojakom in 15. avgusta je odšel iz Ljubljane. Kakor pa je bil vesten in priden v svojem poklicu, tako je bil tudi pogumen v vojski. A že 30. avgusta je ruska granata pretrgala nit njegovega življenja pri Pzemislanih. Zapušča ženo in tri otroke. Naj počiva v miru v daljni Galiciji!

† Andrej Šepec,

četovodja pešpolka št. 87. pri oddelku strojnih pušk, po poklicu trgovski sotrudenik, je bil rojen leta 1887. v Kapelah pri Brezicah. Umril je v bolnišnici Rdečega križa v Požunu na Ogrskem dne 28. okt. 1914 vsled rane na glavi, katero je dobil od šrapnela na severnem bojišču dne 21. okt. 1914.

Za nepozabljenim, nad vse dragim žaluje njegova mati, nevesta, tri sestre in

dva brata, izmed katerih je eden tudi na severnem bojišču.

Bodi padlemu junaku lahka tuja zemlja!

† Karol Lihteneđer,

rojen v Braslovčah, se je bojeval na južnem bojišču, kjer ga je zadela sovražna krogla v levo roko. Pripeljan je bil 25. sept. na Dunaj, kjer je vsled zastrupljenja krvi 26. oktobra 1914. umrl.

Pokojni je služil pri 87. pešpolku, od katerega je bil tudi imenovan ostrištrm strelcem z diplomom. Bil je ud gasilnega društva v Braslovčah, ki zgubi ž njim pridnega in hrabrega gasilca.

† Ivan Poženel.

Dne 8. septembra je bil na severnem bojišču v bitki pri Lvovu težko ranjen vodja boletnega urada, gospod Ivan Poženel, doma iz Dolenjega Logatca. Krogla mu je šla v desno ramo ter mu ostala pod kožo na hrbtu. Prepeljali so ga v bolnico v Budimpešto, kjer je dne 10. oktobra v velikih bolečinah izdihnil. Pokojni je bil zvest pristaš orlovske organizacije. Bil je dober družabnik ter v svojih krogih splošno priljubljen. A usoda je hotela, da je padel za domovino, v 23. letu svoje starosti.

Bodi mu tuja zemlja lahka!

Mehanik

Ernest Speil

iz Ljubljane, padel na severnem bojišču.

Janez Valušnik,

iz Malošč pri Bekštajnu, padel v Galiciji.

† Franc Pravhar

je bil rojen v Naklem pri Kranju, gimnazijo dovršil v istem mestu. Po končanih gimn. študijah je služil kot enoletni prostovoljec pri poš. in telegraf. regimentu v Korneuburgu. Potem je vstopil v službo k deželnemu odboru, kjer je bil priljubljen pri tovariših in predstojnikih. Padel je junaške smrti pri Valjevu dne 9. decembra 1914., ravno ko je navijal brzozavno žico. Zadet v srce je takoj umrl.

Ivan Plevnik,

desetnik 17. pp., iz D. M. Polju, padel v Karpatih.

Janez Pinter,

iz Št. Lenarta pri Sedmih Studencih, padel v Galiciji.

Franc Homovc,

orožni mojster iz Ljubljane, padel na severnem bojišču.

Lovrenc Bizjak,

iz Bače na Primorskem, padel na severnem bojišču.

Ludvik Tomšič,

iz Hrvače pri Ribnici, padel pri Grodeku.

»Gotovo . . . gotovo . . .« je dejal Everard zamišljeno, »toda jaz ne mislim več na to.«

»Jaz pa sem med tem premišljevala in sem sklenila, da Vam ustrezem.«

»Kako . . . kako si rekla?«

»Pravim, da bi to bilo tudi zame prijetna prevara. In kadar me bo ta tuja mati nežno in iskreno ljubila kakor svojo lastno hčer, tedaj bom morda tudi jaz vzljubila v njej svojo pravo mater, ki je nisem nikoli poznala.«

Everard je bil začuden in ni vedel, kaj naj stori; vendar pa se je kmalu znašel v novem položaju in se zopet oklenil svojega prvotnega načrta, ki ga je že bil opustil.

»Dobro,« je rekel, »naj se zgodi tako! Storil bom, kakor želiš. Če hočeš tako, pridem jutri póte.«

»Jutri Vas bom čakala, oče, in upajmo, da se vse srečno konča.«

Naslednjega dne se je ob določeni uri Everard ustavil pred Blankinim stanovanjem s kočijo, potem pa sta se obadva odpeljala v hotel h gospé Kuran.

»Ali je milostna gospa doma?« je

vprašal Everard služabnika, ki mu je prišel naproti.

»Milostne gospé ni več v hotelu,« je odgovoril sluga.

»Pa se kmalu vrne?«

»Odpotovala je.«

Everard je ostrmel.

»Ali je to gotovo? Ali dobro veste, da je res, kar govorite?« je silil Everard v služabnika. »Še včeraj sem imel čast govoriti z milostno gospo in tedaj mi ni rekla, da namerja odpotovati.«

»Gospa res ni o tem z nikomer govorila. Toda včeraj jo je prišla obiskat neznanica nam gospa, nato sta obe zapustili hotel in čez eno uro je prišel njen služabnik, ki je plačal račun in odnesel prtljago.«

»In je potem niste več videli?«

»Zdi se, da je še isti večer odpotovala nazaj na Angleško.«

Everard se je zahvalil, sedel zopet v kočijo in odpeljal Blanko v njeno stanovanje.

Ta nenavadni odhod gospé Kuran mu je bil nerazumljiv; vedel je, da mu bo samo Volkulja mogla stvar razložiti. Zato se je sam takoj odpeljal k njej.

IV. Mož z rdečimi lasmi.

Zjutraj istega dne, ko so se vršili ti dogodki, je prišel na kolodvor v Lionu mož kakih štiridesetih let, si tam kupil vozni listek prvega razreda za Fontenbló in je potem stopil, da oddá svojo prtljago.

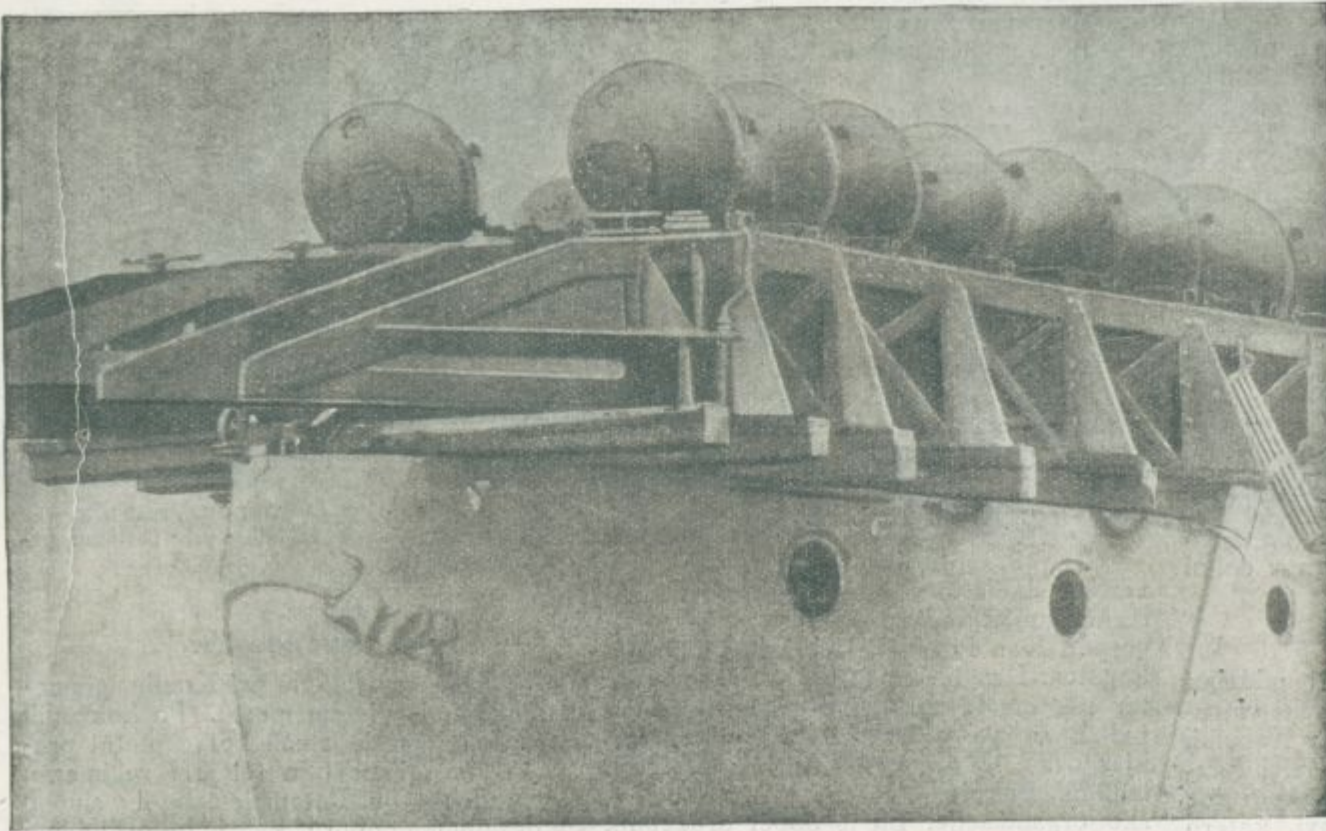
Njegova prtljaga je obstajala iz lahkega kovčega in iz zaboja, na katerem je bilo z velikimi črkami napisano: Ne premetavati! Se ubije!

Pogovoril se je z delavci in postreščki, jim zelo toplo priporočil, naj pazijo na njegovo prtljago, in ko je videl, da so jo naložili na voziček, s katerim jo bodo prepeljali na vlak, je stopil v voz prvega razreda.

Ko je vstopil, je naglo, pa ostro ogle dal svoja dva sopotnika, ki sta že bila v vozu, in je, očitno zadovoljen z njunima obrazoma, sedel v kot svojega oddelka.

Precej nato se je razlegel žvižg lokomotive in vlak se je premaknil.

Ta potnik je bil nenavaden človek. Bil je zelo majhne, naravnost pritlikave postave, belih, lepo razvrščenih zob, rde-

Polaganje morskih min.

Mine so sedaj najboljše sredstvo za varstvo obrežja. Slika nam kaže sprednji del angleške ladje, ki spušča mine v morju, kjer je pričakovati sovražnega napada.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.

(Konec.)

Zlasti proti sedanjim utrdbam je treba vedno silnejših oblegovalnih topov. V prejšnjih vojnah so za obleganje rabili večinoma 15 cm topove in pa možnarje do 21 cm kalibra; že te topove ni bilo vsled njihove velike teže lahko premikati po oblegovalnih jarkih. Japonci so kmalu spredvideli, da z navadnimi oblegovalnimi topovi ne bodo mogli porušiti utrdb pred Port Arturjem, zato so segli po možnarjih 28 cm kal., s katerimi so metali že 270 kg težke granate. Učinek teh granat je bil silen, večinoma so bombe prebile kasemate z 2—3 metre debelim nasipom in so s svojo eksplozijo vse uničile. Taka bomba je v kasemati ubila ruskega generala Kondra-

tenka, ki je bil duša obrambe v Port Arturju, in je glavnega poveljnika Stössla tako oplašila, da je trdnjavo Japoncem predal. Tudi francoska armada je bila že s težkimi 27 cm oblegovalnimi možnarji opremljena. V avstrijski armadi je tedanji vojni minister general Auffenberg vpeljal nove 30,5 cm možnarje, ki so se pri obleganju belgijskih in francoskih trdnjav izborna obnesli. Cevi teh možnarjev so razmerno kratke, 10—11 kal. dolge (malo čez 3 $\frac{1}{3}$ m). Zaradi lažjega transporta sta cev in lafeta ločeno na dveh vozovih naložena, kot pripraga se rabi namesto živine avtomobil s 100 konjskimi silami. Začetna brzina krogle, ki tehta 350 kg, ne presega mnogo 300 m na sekundo in se zato z možnarji tudi ne strelja na tako velike daljave, kakor se je od začetka pisalo. Navadno se strelja z njimi na daljavo

postojanke, zgradijo vojaki v naglici železnični tir in po njem pripeljejo težke topove na odločno mesto.

Če je že naprava in primerna ureditev lafete pri sedanjih topovih zahtevala veliko tehničnega dela, velja to še tembolj pri najtežjih možnarjih. Kakor smo že omenili, se nahajata topova cev in lafeta na dveh vozovih. Drugi voz z lafeto je tako prirejen, da se na postojanki kolesa odstranijo in dvignejo, in lafeta sloni na trdih tleh. Kolesa sama bi pri strelu vsled topovega sunka preveč trpela, morala bi biti vsled tega neprimerno močna in težka. Tudi možnarjeva cev nima svoje osi ob sredi, kakor navadni poljski topovi, temuč prav pri zadnjem koncu.

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

čih las, plavih brk, kakršne imajo Angleži, in nepopisno živahnih oči.

Izmed obeh njegovih popotnih tovarišev je eden bil star kakih petindvajset let, medtem ko jih je drugi imel vsaj trideset; starejši je nosil duhovsko obleko.

Ko se je vlak začel gibati, sta ta dva popotnika nadaljevala pogovor, ki ga je bil mali tuji gospod prekinil s svojim prihodom.

»Kako vesel sem, gospod kurat,« je rekel mladenič, »da morem potovati v Vaši družbi! Tako sem potreben tolažbe in pomoči v težkih razmerah, v katerih se sedaj nahajam.«

»Vsakdo ima svoje breme, moj dragi Leon,« je odgovoril duhovnik, »in tudi zame ni ta pot nič kaj prijetna.«

»Kaj se Vam je zgodilo?«

»Včeraj sem dobil žalostne novice o svoji materi.«

»Ali je bolna?«

»Umira.«

Bralec je gotovo že uganil, da sta bila ta dva potnika kurat Karlo in mladi Leon.

Leon je na te besede kuratu sočutno stisnil roko.

»Bodite prepričani,« je rekel, »da prav iskreno sočuvstvujem z Vami.«

»Naše življenje je v božjih rokah,« je dejal kurat vdano, pa vendar s trepetajočim glasom. »Smrt je vedno bridka, gotovo, pa nam kristjanom daje upanje na večno svidenje dovolj tolažbe.«

Za hip sta obmolnila, potem pa je kurat nadaljeval:

»In zakaj greste Vi, mladi prijatelj, iz Pariza?«

»Iz dveh vzrokov, gospod kurat. Včeraj sem zvedel, da prebiva gospodična Armanda Lanson v bližini Tulona.«

»In jo hočete videti?«

»Prepričati se hočem, ali je pozabila . . . ali še misli name . . . ali je v moji nesreči izginila tudi ta ljubezen, ki me je držala in krepila do današnjega dne.«

»In Vaš oče?«

»Tudi zaradi njeja sem se napravil na pot.«

»Ali imate torej vendar še kaj upanja?«

»Nobenega več.«

»Ali niste pozneje nič več videli Everarda?«

»Enkrat samkrat sem ga srečal in se mi je umaknil.«

Gospod Karlo se je zamislil. Vlak je z omočično naglico bežal naprej, hiteč mimo vseh manjših postaj in ustavljajoč se samo v velikih mestih. Potnik z rdečimi lasmi se ni ganil, odkar so odšli s pariške postaje. Stisnil se je v svoj kot, zaprl oči in zdelo se je, da spi.

»Ali mi niste nekoč pripovedovali, da ima Everard hčer?« je vprašal zopet gospod Karlo.

»Da, ljubeznivo in zelo nežno deklico. Ko sem jo prvič videl, sem bil ves očaran. Vsa njena čista duša gleda iz njenega pogleda.«

»In ste pričakovali od nje pomoči?«

»Še sedaj upam vanjo.«

»Kje je? Kako je z njo?«

»O — iskal sem jo povsod, toda Everard se me boji in jo skriva.« (Dalje.)

Naši motorni municijski vozovi na Rusko-Poljskem.

Sebastopolj.

(Spisal L. N. Tolstoj. Prevel I. P.)

(Dalje.)

»Zvezdice, zvezdice, kako se utrnjajo!« je deklica, gledajoč na nebo, pretrgala molčanje, ki je sledilo za besedami Nikite »Tam se je zopet utrnila.«

»Hišico nam popolnoma razbijejo,« je rekla starka, ki se ni zmenila za dekletove besede.

»Ko sva danes s stričkom tam hodila,« je nadaljevala deklica s pojočim glasom, »sva videla, kako leži velika topovska krogla prav v sobi, zraven skrinje; prebila je tudi vežne zidove... Tako velika je, da je ne privzdigneš.«

»Tisti, ki so imeli denar, so odpotovali, mi pa nismo imeli drugega, kakor to hišico, pa nam jo razbijejo,« je govo-

nila dalje starka. »Vidiš ga, kako strelja vrag. Moj Bog, moj Bog!«

»In ko sva prišla iz hiše,« je nadaljevala zgovorna deklica, »je priletela bomba, udarila v zemljo, se razpočila in malo je manjkalo, da ni eden izmed njenih drobcev strička ubil.«

VII.

Knezu Galicinu je prihajalo nasproti vedno več ranjencev na nosilnicah in pešcev, ki so drug drugega podpirali in se glasno razgovarjali.

»Kako so napadli, bratci moji!« je pripovedoval z debelim glasom visok vojak, noseč dve puški, »kako so kričali: 'Alah! Alah!' — kar drug za drugim so šli. Če si enega ubil, so prilezli drugi — ničesar nisi mogel opraviti. Videlo se je, da je vse...«

Pri teh besedah ga je Galicin ustavil.

»Ali prihajaš z utrdbe?«

»Tako je, Vaše blagorodje.«

»No, kaj je bilo tam? Povej!«

»Da, kaj je bilo? Naskočili so, Vaše blagorodje, lezli na nasipe. Zmagali so popolnoma, Vaše blagorodje!«

»Kako zmagali? Saj ste jih odbili!«

»Kako bi jih odbili, ko je prišla vsa njih moč, nam pa ne pošljejo pomoči.«

Vojak se je motil, kajti zakope smo še imeli. Pa to ni čudno. Vojak, ranjen v boju, vselej misli, da je vse izgubljeno in da je prelito veliko krvi.

»Meni so pa pravili, da ste jih odbili,« je rekel Galicin nevoljno. »Morda so jih pozneje odbili, ko tebe ni več bilo tam. Ali si že davno od tam?«

»Ravnokar, Vaše blagorodje!« je odgovoril vojak. »Kako bi bilo mogoče, da bi obdržali zakope? ... Popolnoma je zmagal!«

»Sram vas je lahko, da ste pustili zakope. To je grdo!« je rekel Galicin, katerega je to ravnodušje jezilo.

»Kaj, kadar je sila!« je godrnjal vojak.

»In, Vaše blagorodje,« je izpregovoril sedaj vojak, ki so ga nesli mimo, »kako

se ne bomo vdali, ko je skoro vse pobil? Ko bi bilo le v naših močeh, gotovo bi mu jih ne pustili. Jaz sem enega ubil, drugi me je pa udaril... O-o, počasneje, bratci, o-o-o!« je vojak zaječal.

»In res, kakor se kaže, veliko ljudi prihaja prav po nepotrebnem,« je rekel Galicin in zopet ustavil velikega vojaka s puškama. »Zakaj greš? Ej, ti, počakaj!«

Vojak se je ustavil in se z levo roko odkril.

»Zakaj prihajaš z bojišča?« je zakričal strogo nad njim.

Sedaj je zapazil, da je bila njegova desna roka obvezana in pod komolcem krvava.

»Ranjen sem, Vaše blagorodje!«

»Kako si ranjen?«

»Semkaj. Najbrže s puškino kroglo,« je rekel vojak in pokazal na roko. »Pa

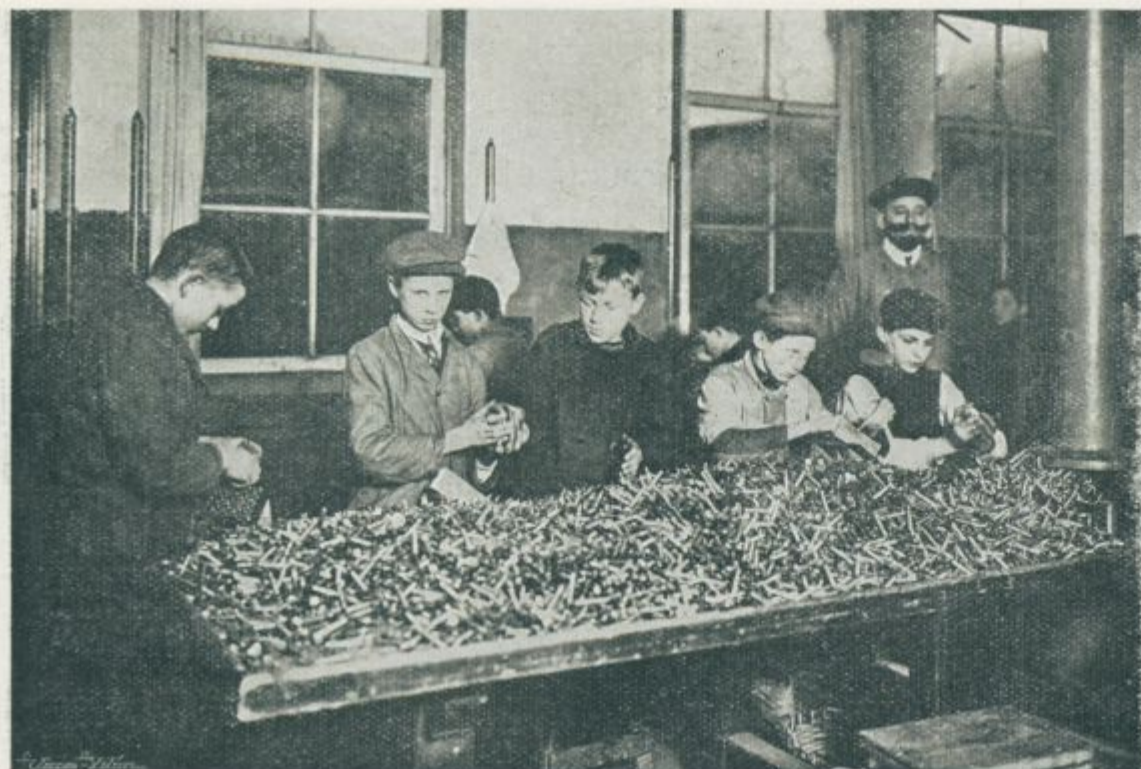

Izdelovanje granat za oklopne topove.

Avstrijska straža v zakopih.

¹ Ruski vojaki so se v boju s Turki tako privadili temu klicu sovražnikov, da vedno pripovedujejo, da tudi Francozi kličejo: Alah!

Otroci pri izdelovanju streliva. Dečki urejujejo in preštevajo naboje.

Kavkaški prebivalci.

ne vem, kaj mi je na glavi,« in nagnil se je ter pokazal okrvavljene, sprijete lase na zatilniku.

»In ta druga puška?«

»Vzel sem jo Francozu. Ne prišel bi še iz boja, ko bi ne moral spremeti tega vojaka, ali paziti moram, da ne pade.« Pokazal je na vojaka, ki je, opirajoč se na puško, težko vlekel in prestavljal nogo.

Knez se je naenkrat jel strašno sramovati zaradi svojih neopravičenih sumničenj. Čutil je, da zardeva; obrnil se je proč in ni vojakov nič več izpraševal. Ni se ozrl za njimi, marveč je šel na obvezovališče.

Težko se je preril do vrat med pešci in nosilci, ki so prihajali z ranjenci in odhajali z mrtveci. Šel je v prvo sobo, pogledal, pa se nehoté takoj proč obrnil in tekkel na ulico. To je bilo prestrašno.

VIII.

Velika, visoka, temna dvorana, razsvetljena samo s štirimi ali petimi svečami, s katerimi so hodili zdravniki ogledovat ranjence, je bila vsa polna. Nosilci so neprenehoma prinašali ranjence in jih skladali tako tesno drugega poleg drugega na tla, da so se nesrečniki zadevali in se močili medsebojno s krvjo. Vedno so odhajali po druge. Luže krvi, vidne na mestih, kjer ni še nihče ležal, gorko dihanje nekaj stotin ljudi in pot nosilcev — vse to je napravljalo nekak težek, zoprni smrad, v katerem so le slabo brlele luči v raznih koncih sobane. Po vsej sobi se je slišalo stokanje, zdihovanje, hropenje in tudi glasen jok. Sestre z mirnimi obrazi in ne z izrazom praznega ženskega bolestno-solznega pomilovanja, temuč s pravim, delavnim sočutjem, so hodile semintja, stopale čez ranjence z zdravili, vodo, obvezami, pukanjem, švigale med okrvavljenimi sukunjami in srajcami. Zdravniki z zasukanimi rokavi so klečali pred ranjenci, okrog katerih so vojaški ranocelniki držali sveče, ogledovali, tipali in preiskavali rane ne meneč se za strašno stokanje in prošnje trpinov. Eden izmed zdravnikov je sedel pri vratih in ravno ta čas, ko je vstopil Galicin, je zapisal 532.

»Ivan Bogajev, prostak 3. stotnije iz ... polka, fractura femuris complicata!«

je klical drugi z drugega konca, tipajoč nogo. »Prevrni ga!«

»O—oj, dragi moji!« je vpil vojak in prosil, da bi se ga ne dotaknili.

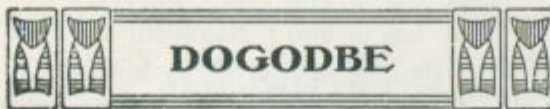
»Perforatio capitis!« (Prestreljena glava.)

»Semen Neferdov, podpolkovnik ... polka. Malo potrpite, polkovnik; to ni tako mogoče; jaz iščem,« je rekel tretji, ki je z neko kljuko brskal po glavi nesrečnega polkovnika.

»Oj, ni treba! Oj, radi Boga, hitreje a-a-a!«

»Perforatio pectoris (prestreljene prsi) ... Boštjan Sreda, prostak — katerega polka? Sicer pa napišite: moritur (umira). Nesite ga,« je rekel zdravnik in odšel od vojaka, kateri je že bil zaprl oči in umiral.

Kakih štirideset vojakov-nosilcev je čakalo, da odneso obvezane ranjence v bolnišnico, mrtve pa v mrtvašnico. Stali so pri vratih in molčali. Včasih je kateri vzdihnil, ko je gledal ta prizor. (Dalje.)

Prstan dveh cesaric. Zadnje dni francoske strahovlade je moral pod nož giljotine mladi kapitan Beauharnais (Boarné), njegova vdova Jozefina je pričakovala iste usode. Ko je čakala v temnem kotu zasliševalne sobe luksemburške palače, je začutila, da se giblje pod njeno nogo kamen mramornega tlaka. Prišla ji je misel, da spravi pod ta kamen svoj poročni prstan, da pride morda še v roke njenih otrok.

Tiste dni je odšel Robespierre v smrt po isti krvavi poti, na katero je bil poslan tisoč nedolžnih žrtev. Jozefina je bila rešena. Mlada vdova je prosila generala Bonaparta za sabljo svojega moža. Razvilo se je znanje, ki je peljalo Jozefino, soprogo prvega konzula, kot vladarico v palačo Luksemburg. V svoji sreči ni pozabila preteklega gorja, v Napoleonovi družbi je iskala in našla poročni prstan prvega moža in ga je nataknila poleg poročnega prstana svojega drugega moža.

Prišlo je do vojske z Avstrijo. Cesar Napoleon se je poslavljaj od Jozefine. Začuden je zapazil, da nima njegovega prstana. Na nje-

govo vprašanje po njem, je Jozefina prebledela, sluteč, da to pomeni nesrečo. Vse iskanje po prstanu je bilo zaman, cesar je odšel mrk, Jozefina je objokovala izgubo svojega drugega moža, ki je sklenil po koncu vojske zakon z avstrijsko nadvojvodinjo Marijo Luizo in se ločil od Jozefine.

Osemtrideset let pozneje je živel Napoleonov nečak, princ Louis Napoleon, kot izgnanec v Londonu. V francoski družbi je nalletel nekega dne na mlado damo nenavadne lepote; bila je to Španjolka grofica Evgenija de Montijo. Na njenem prstu je zagledal prstan, ki se mu je zdel nekam znan; razodel ji je to in grofica mu je povedala, kako je prišla do tega prstana.

Njen ded, grof Montijo, je bil leta 1809. francoski častnik in je bival v Parizu. Njegova hčerka, Evgenijina mati, se je sprehajala vsak dan s svojo guvernanto po kraljevih vrtovih in se tam igrala z otroki. Nekega dne je pokazala Evgenijina mati svoji guvernanti zlat prstan, katerega ji je dal majhen deček. Guvernanta se je takoj vrnila, da poišče dečka, pa bil je izginil in prstan je ostal mali grofici, ki ga je čuvala in častila kot porok in znak sreče.

Ko se je omožila s svojim sorodnikom grofom Montijo, je povila 5. majnika 1826. hčerko Evgenijo. V spomin na ta dan je dala grofica Montijo vrezati v prstan letnico v sredo štirih črk, ki so bile že zarezane vanj: J. B. in N. B.

Pripovedovaje je snela lepa grofica prstan in princ je vzkliknil: »Nisem se motil! — To je Jozefinin poročni prstan. Veste, kdo je bil deček, ki se je igral v pesku vrta? To sem bil jaz. Teta cesarica se je igrala dostikrat z menoj in jaz sem se igral rad z njenim prstanom, dokler ga nisem izgubil.«

Nekaj let pozneje je zasedel Louis Napoleon francoski prestol, poleg njega je sedela lepa Evgenija de Montijo, a Jozefinin prstan je prinesel tudi njej po kratki dobi sreče grenko kupo bolesti. Kakor Jozefina je obiskovala tudi Evgenija večkrat kraje svoje izgubljene sreče, žalosten opomin, da se na svetu vse prevrže in mine.

Vrli kapitan. Sirakužani so bili zelo ponosni na mestnega glavarja policije, glasno so ga hvalili kot moža izrednih lastnosti, kot moža, ki je na svojem mestu. In res. Komaj se je izvršil kje zločin, vlom, rop ali umor, že je

bil kapitan Auga s svojimi ljudmi tam, že je poslušal poslednji vzdih umirajočega, že je zapisoval temeljito protokol. — Škoda samo, da je imel kapitan Auga to smolo, da je prišel vselej prepozno, samo za pet minut — ali vendar prepozno, in da ni našel nikdar sledu o zločincih, dasi je žrtvoval dni in noči temu delu.

Bil je takrat nemiren čas. Nered je vladal v deželi in roparji v mestu in po deželi so se bili tako razpasli in so postali tako drzni, da se ni upal nihče več v mraku na ulico. To je bilo za roparje sitno; ker niso hoteli priti meščani na ulico, so bili roparji prisiljeni, da jih obiščejo v hišah — in prišli so v zaklenjene hiše in sobe. Sirakužani so si pač želeli, da bi prišel kapitan Auga včasih tako, da bi presenetil in dobil roparje in tatove, vendar ni prišlo nikomur na misel, da bi bil nezadovoljen s kapitanom Augom, kaj šele da bi ga zamenjali s kom drugim — saj si je vse mesto čestitalo, da ima tako izbornega, čuječega kapitana.

Vojaki so stanovali v samostanu frančiškanov pred mestom. Neki dan je zaklenil njih poveljnik svojo plačo, tristo tolarjev, v svojo mizo, vzela ključ od mize in odšel v mesto, prepričan, da bo varovala njegove tolarje svetost samostanskih vrat in trdnost ključavnice.

Pa ni računil s sicilijanskimi tatovi. Ko se je vrnil v svojo sobo, je našel mizo odprto, denar je dobil noge. Tisti dan je bilo, kakor lije samo v Sirakuzi, in ker je Sicilijancu zunanja moča zelo neljuba, je tat vzela tudi novi svileni dežnik častnikov.

Obupan je hitel častnik k načelniku policije. Kapitan je prišel ravno od inšpekcije, blaten do kolen, premočen do kože. Vendar se ni obotavljal niti hip, da bi poslušal častnikove pritožbe; vse si je natančno zapisal in obljubil, da pošlje takoj celo brigado policistov za denarjem, tatom in dežnikom. — Pretekli pa so trije meseci in ni bilo sledu ne o denarjih, ne o tatu, ne o dežniku. Častnik je moral vzeti predujem in si kupiti nov dežnik.

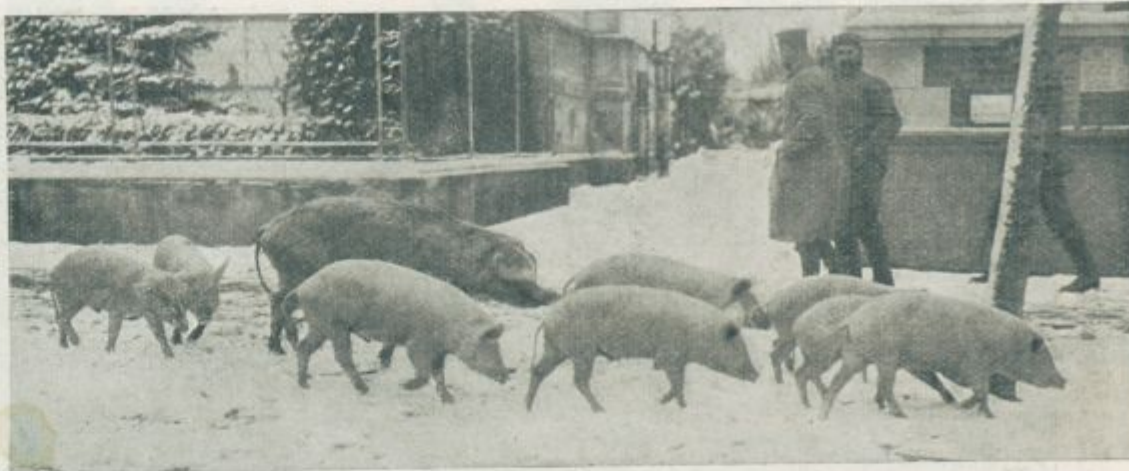
Lil je sirakuški gosti, nagli dež. Častnik je bil šel v mesto, pod novim dežnikom je hitel po trgu, kar se mu zazdi, da vidi dežnik, ki je podoben njegovemu ukradenemu. Došel je moža, ki je nosil tisti dežnik, in ga vljudno vprašal, kod naj krene, da pride do mestne hiše. Mož mu je uslužno pojasnil, kod in kam — častnik se je tačas prepričal, da je na dežniku srebrna ploščica z njegovim imenom. Zahvalil se je za prijaznost in vprašal, če sme vedeti, s kom ima čast govoriti. Oni mu je imenoval svoje ime — bilo je znano ime v Sirakuzi, ime zaupnika gospe Auga.

Častnik je drvel po bližnjici v stanovanje kapitanovo. Sprejela ga je gospa, kapitan je bil v službi: »Saj veste, kako je natančen in kako se žrtvuje...«

»Vem, vem,« — jo je prekinil, »in gotovo ga bo veselilo, če mu povem, da ima iskanega tatu v svoji bližini.«

Gospa je zavpila: »To je nesramnost — v moji hiši! — Ne, to ni mogoče.«

Isti hip pa pride njen zaupnik z dežnikom v roki in obstane začuden — a že ga je prijel častnik za uho in ga vlekel pred gospo, po-

Skrb za živež. Za četami gonijo vedno čete goved in prašičev, ki služijo vojakom ob časih daljšega premirja za hrano.

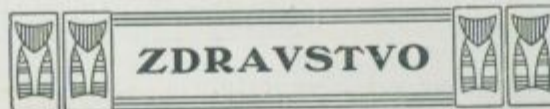
kazal ji je ime na dežniku in ponavljal glasno svojo obdolžitev.

Gospa in njen zaupnik sta zastala prestrašena in se nista ganila; kar pride, kakor poklican, vrli kapitan. Častnik mu je razlagal, da je našel dežnik, in kjer je dežnik, mora biti tudi tat, in kjer je tat, bo tudi denar.

Prvi hip je Auga pobledel. Pogledal je ženo. Ona mu je pošepetala: »Kaj ti more? Tujec je, nihče ga ne bo poslušal.«

Auga se je razkačil. »V svoji hiši se ne pustim žaliti!« je kričal in vrgel častnika po stopnicah. Razburjeni častnik je tekel k višjemu vojaškemu poveljstvu — in kapitan Auga je dobil preiskavo v hišo. — Auga se je smehljaj: »Le iščite, spoznali boste samo mojo nedolžnost.« — Res so preiskali celo hišo, pa niso dobili nič sumljivega. Že so hoteli zapustiti hišo, kar se zazdi okradenemu častniku, da daje parket v mali sobi v pritličju bolj votel glas od sebe, kleti pa ni bilo pod hišo, kakor je zatrjeval Auga. Bilo je tudi nenavadno, da je bila preprosta soba v pritličju parketirana.

Vzdignili so parket — in našli prostrano klet in v njej cel bazar. Vrli kapitan Auga je bil glavar in skrivač tatinske bande. Svojo obrt je izvrševal na veliko, imel je pisarne v vseh sicilijanskih mestih. — Poslali so ga na galejo. Ker se je obnašal vedno pošteno in pridno, je postal iz kaznjencega stražnik.

Udnica in trganje sta prav neljuba gosta; kjer se udomačita, ne gresta tako rada iz hiše; malo se jima sicer pokadi, pa se zopet vrmeta. Praški pomagajo za hip, pa ne preženejo bolezn; vsa draga zdravila ne koristijo toliko, kakor uživanje pravih jedi, kopanje, utiranje in obkladki. Marsikom so pomagala sledeča preprosta sredstva:

1. Kupi v drogeriji 2-0 acida karbolika in 50-0 glicerina, stresi v steklenici in maži s tem, zavij boleči ud v bato.

2. Kupi jelenovega olja (Hirschhorngeist) za 30 vinarjev, prilij mu za polovico olja, deni

steklenico v lonček z mlačno vodo in glej, da se počasi segreje. Ko je gorško, stresi steklenico, da se zapeni, vlij na dlan, utiraj in zavij po utiranju bolni ud v flanelo. Steklenico pri segrevanju odmaši, sicer jo raznese.

3. Staro zdravilo so tudi gorki obkladki moke, ali bukovega pepela, ali pšeničnih otrob, ali prediva, ali konopljenih plev. Tudi na olju pečena ali na mleku kuhana čebula vzame bolečine, če jo navežeš gorško.

Petrolej se pokvari, če stoji na svetlem in če posoda ni zamašena.

Da se olje ne pokvari, naj stoji na temnem in hladnem prostoru. Vselej je bolje, da je pri tleh; nikdar ne sme biti na solncu ali blizu ognja. Ako stoji olje že dolgo, deni vanj vsak teden par zrn soli. Zamaši dobro.

Zalivanje pozimi mora biti jako natančno; rajši zalivaj manj kakor preveč, posebno v mrzlih stanovanjih. Ali je rastlina potrebna vode, nam pove lonec; potrkaaj, in čutil boš

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela

Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Zemlja

je vlažna in hladna tudi poleti. Kdor se giblje mnogo na prostem, je torej lahko prehlajenju, revmatičnim in gihtičnim bolečinam izpostavljen. Pozimi dostikrat v stanovanjih vleče, ali so preobilo ali pa premalo zakurjena in vlažna. Tudi tukaj nastopajo vedno revmatične, gihtične bolečine, boleest v vratu, zobobol in bolečine v prsih, bodenje na strani ter mnogo drugih bolečin. O dobrih domačih sredstvih dokazuje le resnica iz ust izkušenih ljudi več, nego vsaka sebična hvala. Takí izborni,

priznani preparati so, kakor vemo iz lastne izkušnje, Fellerjev bolečine odpravljajoči, zdravilni, okrepevalni fluid z zn. »Elsafluid« ter Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z zn. »Elsapillen«. Tu en dokaz: Dr. Neugebauer na Dunaju VIII, Laudongasse 42, piše: »Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid« se je nekemu 83 letnemu možu, ki trpi na »Arterienskleroze«, od prijateljske strani priporočalo, da odpravi slabost mišic njegovih nog. Resnično mu je to prijetno namazanje prav dobro storilo in sedaj izjavlja ta gospod, da gre že bol.e.« Gospod dr. R. Schmidt, Pitten, Nižje-Avstrijsko, piše: »S Fellerjevima dvema Elsa-preparatoma,

zlasti z Vašim fluidom in Vašimi kroglicami dosegel sem krasne uspehe in vsled tega sem ju mnogo-krat priporočal.«

Hočemo Vam še povedati, in sicer iz izkušnje: dober tek, zdrav želodec imamo in nobenih želodčnih težav, nobenih bolečin, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z zn. »Elsapillen«. Poskusite jih tudi, one uredijo odvajanje, pospešujejo prebavo, vplivajo proti krču in izboljšajo kri. 6 skatlic franko 4 K 40 h, medtem ko se dobi od Fellerjevega Elsafluida poizkusni ducat za 6 K. Izdelovatelj obeh preparatov samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsaplatz st. 331. (Hrvatsko.)

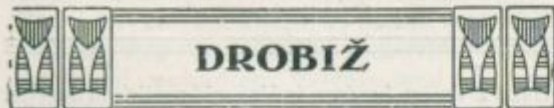

Slika iz obupnih bojev Nemcev in Francozov pri Nieuportu. Slika nam kaže, kako težavno je nemško prodiranje. Umetno poplavljenе nižine, ki jih morajo vojaki prebresti, so še zavarovane z žičnimi ograjami. Medtem ko Nemci odstranjuje te ovire, jih neprestano obsipa francoski ogenj.

po glasu, je-li zemlja suha. Kjer so se zaplodile zemeljske uši, je treba rastlini sveže zemlje.

Zlatnino krtači z mehko krtačico, katero namočiš v špirit ali v mlačno milnico; potem položi zlatnino v čisto žaganje in izkrtači s suho krtačico.

Žaltavo olje. Vlij v olje par kapljic salpetrovega cveta in pretresi steklenico; ko se je olje zopet vsedlo in izčistilo, postavi steklenico za par minut v toplo vodo.

DROBIŽ

Armada Združenih držav. Združene države ameriške imajo razmeroma majhno armado. V svojem zadnjem poročilu objavlja državni tajnik, da so Združene države 30. junija 1914. razpolagale z mobilno armado od 1495 častnikov in 29.405 mož ter z organizirano milico od 8323 častnikov in 119.087 mož, ki bi jo bilo s pomočjo narodne garde mogoče zvišati kvečjemu na 9818 častnikov in 178.493

mož. Zato je državni tajnik zahteval nadaljnjih 1000 častnikov in 25.000 mož.

Drobiž. V Londonu se izda na leto skoro 200 milijonov kron v dobrodelne namene. —

V veliki večini kitajskih mest so najlepše in najboljše opremljene tiste prodajalne, kjer se prodajajo mrtvaške krste. —

Slon popolnoma lahko nosi na hrbtu tovor, ki tehta šestdeset centov. —

Iz Francoske izvažajo samo v Združene države ameriške na leto 6,800.000 do 11,400.000 kilogramov orehov. —

V Alpah se dobe poštne podružnice še celo v višini 1800—2100 metrov. Neki poštni urad leži celo 3000 metrov nad morjem. —

Perzijci imajo za vsak dan v letu posebno ime. —

Kadar govori kitajski dijak kak sestavek napamet, pokaže učitelju hrbet. —

Mnogi japonski trgovci postrežejo svojim odjemalcem s čajem in pecivom, preden jim pokažejo blago. —

Avstralija ima v razmerju s številom prebivalstva več cerkvâ, nego katerakoli druga dežela. —

Izgubljene granate. V vojski se dogajajo stvari, ki se sicer nikoli ne zgodijo; izgubljajo se tudi taki predmeti, ki se v mirnem času ne pobirajo na cesti. Večkrat beremo v časopisih, da se je izgubila na pr.: ura, torbica, broša, prstan, dežnik, denarnica ali kaj podobnega, pred kratkim pa je neka tovarna v Hanoveru objavila v časopisih, da je izgubila — granate! Razglas se je glasil: »V ponedeljek, dne 4. t. m. se je na vozu naše tovarne, ki je peljal napolnjene granate na kolodvor, pretrgala veriga in se je pri tej priložnosti raztreslo večje število granat po cesti. Razen treh smo mogli vse zopet zbrati. Najditelje, ki so se polastili izgubljenih treh granat, opozarjamo na nevarnost eksplozije in na to, da stori vsakdo, kdor zadrži granate, kaznjivo dejanje.« Pozneje ni časopis poročal, ali se je »pošteni najditelj« oglasil z granatami v tovarni.